

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 1056. An Clericis ac religiosis prohibitum Tabellionis & Notarii officium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

TITULUS L.

Ne Clerici vel monachi sæcularibus negotiis se immisceant.

Quest. 1055. quid & quotuplex sit negotiatio & negotium, & qualiter prohibita Clericis sæcularibus & religiosis?

1. **R** Esp. ad primum: negotiatio duplex est, una minus propriè talis, quando res empta & per industriam vel artem mutata meliorque reddita venditur lucificandi causâ, ut dum ex lana confecti panni, ex hordeo cocta cerevisia, ex ferro confecti enses, boves macri saginati dicto sine venduntur. Alia magis propriè dicta, dum res vel merces v. g. vinum, frumentum, panni emuntur, vel alio titulo oneroso acquiruntur, & non immutatæ, carius venduntur, quæ negotiatio etiam mercatura dicitur. Molin. *de just. tr. 2. d. 44. q. num. 2.* Pirh. *h. t. n. 1.* Negotium, quod est actio quedam seu functio, officium, ministerium, aliud est Ecclesiasticum, aliud sæculare, idque vel minus strictè vel propriè tale. Prius ex Abb. *ad h. t.* dicitur, quidquid sæculum, id est mundum & carnem seu carnalem & inordinatam concupiscentiam distamini rationis minimè conformem sapit. eujusmodi plura recensentur *c. 1. h. t.* & ad quæ respiciunt illa Apostoli *ad Rom. c. 2. nolite conformari huic sæculo.* quæque præcipuè quidem Clericis, laicis tamen etiam vitanda. Negotia verò propriè sæcularia laicis licita, de quibus in sequentibus *h. t. capitibus* agitur, illa sunt, quæ republicæ statum sæcularem & politicum concernunt.

2. R. esp. ad secundum: imprimis negotiationem strictè acceptam seu merè lucrativam interdictam Clericis ac præsertim religiosis constat ex *c. consequens c. negotiatorem. c. fornicari. dist. 88. & c. ult. de vita & honest. cleric.* ac ita docent. Molin. *tr. 2. de just. d. 342. n. 1. concl. 1.* Less. *l. 2. de just. c. 21. n. 4.* Pirh. *h. t. n. 2.* cum communi ut ait Theologorum & Canonistarum ex ea ratione, quod dedecet eos terrenis lucris inhære, quodque vi ordinationis & professionis specialiter obligatis ad conversationem cum deo, cultumque ei exhibendum obeundaque divina mysteria, à quibus vel maximè avocant infinitæ distractiones, sollicitudines, pericula quoque continua peccandi, quibus negotiationes obnoxie. Hac quoque prohibitione comprehenditur illa negotiationis species, dum Clerici & religiosi conducunt aliena prædia & fundos, non quidem ad sui suorumque sustentationem, quando ad eam non sufficiunt fructus ex propriis fundis collecti; sed lucri causâ. *c. pervenit. 21. q. 3. c. secundum h. t.* Abb. *ibidem. num. 2.* & Fagn. *n. 11.* Castrop. *tr. 16. d. 4. p. 13. §. 3. n. 4.* Wiestn. *h. t. n. 9.* Pirh. *n. 6.* ob easdem rationes. Actus tamen istiusmodi negotiationis invalidi non sunt, etsi peccaminosi Molin. Less. Pirh. *LL. cit.* Excusantur quoque à peccato saltem gravi, qui semel iterumve negotiati sunt, quia negotiator seu mercator non dicitur, nisi à frequentatis actibus. Ugolin. *de off. Episc. c. 13. §. 15. n. 3.* Barbos in *cit. c. secundum h. t. n. 2.* Pirh. *h. t. n. 3.* Item excusantur à peccato saltem gravi à pluribus AA. qui negotiationem propriè talem exercent per alios totam industriam præstantes. v. g. tra-

dendo pecunias laico vel societatem ineundo cum uno vel pluribus, qui soli negotientur, tum quia cessat ratio prohibitionis; dum negotiatio per alium exercita non ita distrahit animum, neque peccata, quæ committit ille, per quam fit negotiatio, imputantur clerico, solum pecuniam ad negotiationem licitam subministranti. ita arg. *Clem. 1. de vita & honest. cler. Molin. l. c. num. 13.* Less. *l. c. num. 8. in fine.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 17. §. ult. num. 90. in fine.* Item excusantur ab omni peccato, qui ex necessitate negotiantur, nimirum dum alio medio se sustentare nequeunt. *gl. in cit. c. secundum. v. causâ lucri.* Abb. *ibidem. num. 1.* Nav. *l. 3. conf. 3. num. 2.* Pirh. *h. t. num. 2.* & alii, qui tamen cum D. Thom. *2. 2. q. 187. n. 3.* notant pro necessitate propulsanda prius recurrendum ad laborem manuum (intellige, si status & conditio necessitatem patientis permittat) quam ad negotiationem.

3. Dein prohibita quoque clericis est negotiatio illa minus propriè talis, dum nimirum res causâ lucri emptæ, & immutatæ carius venduntur propter *cit. textus* pro priore parte; quia proximè accedit ad negotiationem strictè talem, & adhuc dedecet statum eorum. ita Molin. *l. c. num. 6.* & seq. Laym. *l. c.* Pirh. *n. 4.* Wiestn. *n. 7.* Dixi: *lucris causâ empta:* siquidem priorum fundorum & beneficiorum suorum fructus, etsi lucri causâ immutatos vendere carius possunt, æque eo, quod negotiari dicantur, Molin. Pirh. *LL. cit.* Barb. *de poss. Episc. alleg. 13. à n. 10.* Castrop. *l. c. num. 16.* quos citat & sequitur Wiestn. *n. 8.* Idem est, dum res aliquas ad artificium aliquid exercendum necessarias, perque illud immutandas emunt, non fordide mero lucrandi studio, sed ad victum quærendum, otium vitandum, elemosinas dandas; uti olim faciebant monachi, texendo retia, corbes, storeas, & Apostolus ipse exercendo artem sceno factotiam *Actor. 18.* ita cum D. Thom. *l. c.* Molin. *l. c. n. 16.* & 17. Less. *l. c. num. 5.* Laym. Pirh. Wiestn. *LL. cit.* cum hujusmodi rerum emptarum, per immutationem reddituum cariorum pretium, non tam prioris emptionis, quam naturæ eique accedentis industriæ sit fructus.

4. Pari modo negotia sæcularia, etsi negotiationis rationem non habeant, sintque laicis licita, clericis, & vel maxime religiosis sunt interdicta propter easdem contra negotiationem adductas rationes. Verùm quia de eorum prohibitione plurima dicta in genere ad *tit. 1. hujus lib. 3.* de iis solum, quæ ibi præterita, in particulari tractabimus *questionibus seq.* unde fit

Quest. 1056. an clericis & religiosis prohibita sit Tabellionis & notarii officium.

1. **R** Esp. clericis in sacris constitutis, dum habent competens beneficium, severè sub beneficii subtractione, appellatione remota, prohibetur officium tabellionis per *c. sicut l. c. h. t.* diligiois verò arg. *c. ut offic. §. verum. de haret. in b.* tum ex ratione generali; quia nimirum officium est sæculare publicum; tum quia est officium vile; cum tabellio vocetur servus publicus. *c. 2. de usur.*

in 6. l. non aliter. ff. de adopt. non tamen tabellio, tam qui prius erat clericus, ipso jure perdit officium tabellionis, Reiffenst. n. 5, h. t. arg. cit. c. sicut. uti nec alius proficendo in religione, officium notariatus, ut Abb. in cit. c. sicut. n. 2. licet prohibeantur de novo exercere illud. quin & clericus in sacris constitutus, si non habeat beneficium competens, secundum probabiliter potest exercere officium tabellionis arg. c. sicut Pith. h. t. num. 25, idque præsertim in causis ecclesiasticis coram Judice Ecclesiastico, ut absolute tenent Abb. l. c. num. 6. & 7. v. g. h. c. c. 13. §. 7. etsi aliqui etiam in hoc cum Covar. 99. pract. c. 19. n. 8. concl. 2. sentiant contrarium de tribunalibus ecclesiasticis publicis, nisi omnino egeant, tunc enim in causis profanis hoc officium licite exercent, si tamen habeant ex bonis patrimonialibus, aut aliunde clericitaliter honeste vivere possint, non licere illis exercere officium tabellionis, cum sit genus quoddam negotiationis, tradit Idem cum Fagn. in c. sicut.

2. Extenditur quoque responsio ad clericos in minoribus tantum constitutos, si beneficium competens habeant, & non egeant, quia nemo militans deo immiscere se debet negotiis secularibus juxta c. l. h. t. & c. eos. 20. q. 3. Ac ita tenent Abb. in c. sicut. n. 7. Host. ibid. v. ordinibus. Pith. h. t. num. 26. Quod ipsum extendit Fagn. in idem. c. n. 27. Ad clericos minoristas carentes beneficio, si habeant congruam sustentationem ex patrimonialibus aut aliunde. His non obstante cit. c. sicut, quod loquitur tantum de constitutis in sacris. siquidem in civitate Esculanensi, ad quam dirigebatur cit. c. sicut. Soli initiati majoribus ordinibus exercebant officium tabellionum, manente interim dispositione juris communis antiqui, secundum quod nulli clericorum licebat negotiari, aut secularia negotia exercere, nisi egeret. ita Fagn. & cum eo Pith. LL. cit. de cetero licere clericis, saltem in causis ecclesiasticis, exercere officium tabellionis seu notarii, ubi sic habet consuetudo, tenent Laym. l. 1. tr. 5. p. 1. c. 8. num. 4. & plures alii apud Barb. in c. sicut. n. 9. cum in causis ecclesiasticis illud exercere absolute non dedecet clericos, adeoque talis consuetudo induci possit. Illud verò in dubitatum per c. ut officium. §. ad conscribendas, de heres. in 6. posse tam regulares quam seculares clericos esse notarios & tabelliones in causis fidei ob ejusdem favorem. Item constat, postea clericos in sacris constitutos, habentes beneficium ecclesiasticum, esse notarios in curia Romana ob tacitum consensum Pontificis (qui illos ad hoc habilitare censetur) & ob tantæ Curie dignitatem, ut Abb. in c. sicut. n. 6. Covar. l. c. Pith. h. t. num. 27. Poterit valere, & fidem facere instrumenta à Notariis clericis (intellige, qui alias prohibentur esse notarii, & exercere hoc officium) facta, etiam in causis secularibus, antequam interdicitur illi officium & exercitium notariatus, astruit cum Hist. in c. sicut. §. de converso, col. 2. Pith. n. 28. Secus esse, seu non valere facta, postquam illi officium est interdictum publice per edictum solenne promulgatum, ait Idem; cum gesta ratione publici officii post interdictum superioris non teneant per c. veritatis & c. fin. de dolo; non secus ac contractus factus à prodigo, postquam illi interdictum bonis per Judicem, non valet juxta l. is cui. ff. de V. O. valere tamen, si ante interdictum illud palam & publice factum sit, cum gesta ratione officii publici valeant, saltem quò ad partes igno-

rantes simile interdictum quamvis tale interdictum non palam factum in præjudicium clerici cedat, ita, ut agens contra illud non tantum peccet, sed etiam privari possit beneficio, aliterque puniri. Abb. l. c. num. 10. & 11. Covar. l. c. concl. 4. §. quod si sacerdos. dicens esse communem. Pith. num. 28. Vide de his plura ad tit. 22. l. 2. præsertim q. 691.

3. Quod verò speciale est quo ad monachos & religiosos (utpote respectu clericorum secularium, ut arg. c. sed nec. in fine. h. t. Covar. l. c.) ita iis interdictum officium tabellionis, ut instrumentum novum ab iis factum sine licentia Abbatis seu Prælati sit ipso jure nullum ob defectum potestatis. quamvis post professionem complecti & signare possint instrumentum, quod ante professionem aut ingressum illorum in religionem ab iis in protocollo eorum conscriptum, & coram illis à contrahentibus in perfectam conventionem deductum. Ita cum gl. in cit. c. ut officium. & Covar. l. c. Pith. cit. n. 28. in fine.

Quæst. 1057. an & quos actus judicarios exercere possint clerici & religiosi.

1. Resp. primò: clerici, etiam in minoribus constituti, prohibentur esse advocati coram Judice seculari, si stipendiis ecclesiasticis sustententur, id est, habeant beneficium. c. 1. de postulando. Unde à contrario sensu rectè inferitur, posse esse advocatos, si beneficium non habeant, ut Pith. h. t. num. 8. Procceditque ea prohibitio à fortiore de advocatia in causa sanguinis, præsertim pro actore contra reum, ut cum Abb. in c. sententiam. h. t. num. 15. Pith. num. 13. in fine. Verùm vide me de his fufius. Lib. 6. q. 981. & q. 982. num. 5.

2. Resp. secundò: prohibetur districtè & specialiter clericis exercere actiones judicarias sanguinis seu agitare judicium sanguinis, quò spectat cognoscere causas sanguinis, dictare seu scribere sententiam mortis vel mutilationis membrorum, multoque magis ferre talem sententiam, præcipere aliis, ut mortem vel mutilationem per talis sententiam inferant. Item præstare consilium, & auxilium ad illa, interesse similibus actibus præsertim executioni talis sententiæ, ita ut, si mors vel mutilatio sequatur, irregularitatem incurrant, deponique debeant ab officio & beneficio: pro ut constant ex c. clericis. juncta gl. v. aut judicent. c. sententiam eod. juncta gl. v. sanguinis. Extundunturque hæc prohibitio & pœnæ ad clericos minorum Ordinum, si beneficium habent, ut patet ex cit. c. sententiam. loquente generaliter Abb. in c. clericis num. 7. ubi etiam ait, verbum in sacris ubi positum accipiendum latè pro omnibus ordinibus, tam majoribus, quam minoribus quam tamen irregularitatem & depositionem non incurrunt, si absque ulla alia cooperatione judicio sanguinis interfuerunt solum, etsi alia ratione puniri debeant; quia contra præceptum Canonum interfuerunt Glim. cit. c. sententiam. Abb. ibid. n. 6. Pith. h. t. n. 13. Item eam non incurrunt, aut malè agunt, dum rogati consilium, illud dant, non quidem in specie consulendo, ut quis occidatur, quod non possunt, sed in genere respondendo. V. g. fures sunt suspendendi, incestuosi cremandi. vel etiam interrogati exhibere possunt jura & Doctores, ut ipse interrogans videat quid juris. ita Arg. c. pestim.